

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.	Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa. Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Kallany Zoltán az OMGE szerkesztő-előadója.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek) Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.
--	--	---

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának,
 ügyis mint a
 „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”
végrehajtó-bizottságának

1901. évi november hó 20-án, azaz szerdán d. e. 10 órakor, s esetleg folytatásként u. a. 4 órakor a „Köztelek” tartandó

I. ülésére.

Tárgyak:

A) *Közelem elintézendő ügyek.*

- Mult éves jegyzőkönyvének bemutatása.
- Jegyzőkönyv hiteljesítésére két tag kiküldése.
- A „Német Gazdaszövetség” a „Nemzetközi gabonárólvamszabályozó - bizottság” alapszabálytervezetét küldi pártolás végett.
- Szövetségi nagygyűlés tárgysorozata és határidejének megállapítása.
- Jelentés a Szövetség tagsági ügyeiről.
- A Szövetség 1902. évi költségvetése előterjesztése.
- Bejelentése az Osztrák-magyar bank pancsovai fiókja váltóbírádnak a a folyó év végén történő változásoknak a váltóbírádók körében.
- A „Magyar Malátagyárosok Egyesülete” belépési nyilatkozata a Szövetség tagjai sorába és kérelme a tagsági díj elengedéséért.
- Az „Esztergomvidéki Gazdasági Egyesület” belépési nyilatkozata a Szövetség tagjai sorába és kérelme a tagsági díj elengedéséért.
- A közgazdasági szakosztály javaslatai.
- A földművelési és növénytermesztési szakosztály javaslatai.

Miniszeri leiratok.

- Földművelésügyi miniszter leirata a katonai ajánlati tárgyalásokon résztvevő érdekelteknek az ajánlati tárgyalásokon való részvételére tárgyában.
- Földművelésügyi miniszter leirata a katonai kincstár részére szállító és czegeg nem bíró üzlemberek szállítóképessége és megbízhatóság igazolásnyuk kiállítására tárgyában.
- Kereskedelemügyi miniszter leirata a szőlő- és gyümölcskivitel előmozdítása érdekében teendő intézkedések tárgyában.
- Földművelésügyi miniszter az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”-nek a kisebb gyorsúras csomagok szállítási módozatainak egyszerűsítése tárgyában intézett felterjesztése másolatát küldi.
- Földművelésügyi miniszter körirata a közlekedés szervezése tárgyában.

Tudomásul vendők.

- Földművelésügyi miniszter „A világ 1901. évi gabonatermése” című kiadványa egy példányát küldi.
- Kereskedelemügyi miniszter az ország összes gyári letelepeiről felvett statisztikai adatokat tartalmazó kiadványa egy példányát küldi.
- Szilgyarmegyei Gazdasági Egyesület” csatlakozik a monori járás mezőgazdasági bizottságának a mezőgazdasági termények áraiakulását befolyásoló körülmények ügyében hozott javaslatához.
- „Templényvármegyei Gazdasági Egyesület” csatlakozik a monori járás mezőgazdasági bizottságának a mezőgazdasági termények áraiakulását befolyásoló körülmények ügyében hozott javaslatához.
- „Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület” a tőzse törvényes reformja tárgyában az OMGE. javaslatához hozzájárul.
- „Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület” átirata a tényleges és tartalékos katonaságnak aratás idejére való szabadságolása ügyében.

23. „Krássó-Szőrnyvármegyei Gazdasági Egyesület” a tőzse törvényes reformja tárgyában az OMGE. javaslatához hozzájárul.

24. „Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület” a Szövetség végrehajtó-bizottságába új kiküldöttet küld.

B) Az OMGE. felügyei.

- A mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
- Jegyzőkönyv hiteljesítésére két tag választása.
- Meghált tagok bejelentése.
- Uj tagok felvétele.
- Tagsági ügyek.
- Közygűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása.
- Egyesületi évkönyv bemutatása.
- OMGE. képviseltele a Mezőgazdák Szövetkezele igazgatóságában.
- A tanács javaslatai:
 - kilépő és meghált választmányi tagok helyre való jelölés tárgyában;
 - számvizsgáló-bizottsági tagok jelölése tárgyában;
 - szövetségi nagygyűlésre 30 tag kiküldése ügyében;
 - egyesületi székház építése tárgyában;
 - földmíveliskolai alapítványok tárgyában;
 - egyesületi könyvtelr véglegesítése tárgyában.
- Igazgatói jelentés az István-telek átadásáról.
- Egyesületi ügyész évi jelentése.
- Folyó ügyek.

Budapest, 1901. november hó 7-én.

Gróf Desseffy Aurél s. k.,
elnök.

VÉDŐLTÁSOK LÉPFENE ÉS SERTÉSORBANCZ ELLEN.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
 Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

Szállítja a **Jenno-Pastour-Intézet** oltóanyagait, melyek a legjobb tudományos módszer szerint készíthők **Portik professor** felügyelete alatt.

Az oltóanyag a sertéseket biztosan mentesíti az orbáncz ellen, jól tűrik azt, nem okoz utólagos megbetegedést.

A Rapid-szörum 1-2 óra alatt megemlíti az állatot.
 Az oltóanyagok nem romlanak, hónapokig eltarthatók.

Lovak, szavamarkák 24 fillérről, birkák oltása 12 fillérbe kerül.

Mai számunk 20 oldal.

Kitűnő fecskendők.

Egyszerű kezelés.

Tartós, biztos védelem.

Égy kevés szavamark birtok ottani
 250 fillér.
 Egy soros Pastour-Intézet birtok ottani
 250 fillér.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmívelési és növénytermesztési szakosztályának 1901. évi november hó 16-án, azaz szombaton d. u. 4 órakor a Kőstelen tartandó ülésére.

Tárgysorozat:

1. Szakosztály üjjaalakulása, elnök és két társelnök választása.

2. Bizottságok (dohánytermesztési, gyümölcs-termesztési, borászati és szőlészeti, műszaki és sörárpakiállítási biz.) üjjaalakítása.

3. Jelentés a folyó évben rendezett sörárpa- és komlókiállításról.

4. Összehasonlító sörözőési kísérletek, magyar és idegen származásu komlóval. (E tárgyilag kapcsolatosan dr. Kosztány Tamás gazd. akad. tanár szakértői véleményének előterjesztése.)

5. Földmíveléstügyi miniszter leirata a répatermesztők és cukorgyárosok között fennálló viszony szabályozása tárgyában.

Budapest, 1901. november hó 7-én.

Gróf Dessenffy Aurél,
az OMGE. elnöke.

Figyelmeztetés az OMGE. tagjaihoz.

Egyesületünk folyó hó folyamán fogja megtartani rendes évi közgyűlést, miért is tisztelettel értesitem a t. tag-urakat, hogy a kereskedelmiügyi miniszter ur engedélye folytán a közgyűlésre feljövő tagjaink a m. kir. államvasutak vonalán kedvezményes jeggyel utazhatnak.

Felkérlek tehát azon t. tagurakat, kik e kedvezményes jegyet igénybe venni óhajtják, hogy a felszálló állomás megjelölése mellett a útikart hivatalnál levél útján mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Igazgató.

Morvaországi gazdák a magyar sertés ellen.

Az Ausztriával 1899. évben megkötött kölcsönös állatforgalmi egyezmény élethelepte után a szabadabbá tett állatforgalom miatt fölgörjedde a látjantúl gazdasági egyesületek, gazdákörök és szaklapok hálás anyagot találtak abban, hogy közönségüket a magyarok, illetve a magyarországi előállat és nyersterménynek Ausztriába való kivitele ellen igazságt és hol a magyar lisztre, hol a szarvasmarhára, legkivált pedig a magyar sertésre mondják ki a hajtottot, illetve csinaljanak ellene — hangulot.

Ez a hangulat már elég magas hullámokat vet, ugyanígy, hogy politikai nagyságok sem mulasztják el azt, hogy Magyarországnak Ausztriába irányuló kivitele ellen szított tűz sápadt fényében sűtkérezzenek. Mert hálás tárgy ez ott nagyon. Az egész „munka” nem valami sok eredménytől gyümölcsözők ugyan, de legalább a népszerűség koszorúját szerzi meg a beszédekben megvergetezett homlokokra.

Igaz másrésről azonban az is, hogy a hangulatnak nagyon kedvező hátterül szolgált az 1899. május 11-én az ismeretes császár-

paragraffussal életbelepített sertésvezírtási törvény. (Gesetz betreffend die Abwehr und Tilgung der Schweinepest (Schweineuehu).) Ez volt a pajzs, mely mögül — az osztrák gazdáközönség anyagi érdekeinek megvédelmezése, károsodásának elkerülése stb. czime alatt — ellünk intezett kirohanások oly hatásosak voltak. Az osztrák Schweinepest Vertigunng-Gesetz ugyanis azon nagy feladatot tűzte ki czélul, hogy Ausztria területéről a szintén elég hatalmasan elterjedt sertésvész gyökeresen kirtja olyan formán, hogy a sertésveszben beteg, vagy betegségre gyanus sertéseket — állami kártalanítási eljárásnak kiséjaitva — leölti, tehát kirtja. Az így kirtott sertések közül azonban csak olyan sertések után nyujt az állatujadonoknak kártalanítást, melyek legalább 10 nap óta Ausztria területén vannak. (5. §.) c) pont és 6. §.) Az volt tehát az éle ezen §-nak, hogy olyan sertésujadonost, kinek más országból behozott sertése találtott sertésveszben betegnek, a kiirtott sertés után kártalanítási jótéménytelőt kizárni, tehát büntelni lehessen.

Hogy ezen „más ország” alatt csakis Magyarországot értendő, ezt vitatni nem lehet, magyarizálni pedig szükségtelen.

Az osztrák piacok és az osztrák forgasztás azonban — bizony ezentul is befogadja és vásárolta a magyarországi sertéseket. Az éhes gyomrok ugyanis, sem szép szónoklatokkal, sem riasztó ujságcikkekkel kielégíteni nem lehet. Nem volt sem az osztrák gazdasági egyesületek óvásának, fenyegetéseinek, sem ujságjaink bölcsen osztott tanácsainak, felhívásainak valami nagy eredménye még a szépen szólo ajkak, más hasznosabb meliókat zengedeztek, az ékeztöltu írök pedig más téren oktatták be hűséges olvasóikat a bölcseségre és vagyonmegóvás titkiba. Egyszóval a nagy akció leszerelt. De mégsem! Morvaországban ugyanis még mindig „létezik” egy gazdasági organum, mely sajnálatraméloti hátramaradottságában még mindig a régi tilinkon játszik és a morva testvérek előtt hangos szóval, vastag betűkkel mutat reá olyan utra, melyről a fölvilágosodottabb osztrák sógorok már régen letértek, mert belátták, hogy azon kitaposott út nem ahoz a célhoz, melyet ök elérni akarnak, hanem — a visszatörles te-rére vezet.

Akkor pedig, vagyis ha egymás kivitelét, kölcsönös áruforgalmát útjök agyon és nyomorgatjuk meg, semmiesetre sem Magyarországot, hanem csak Morvaország, tehát Ausztria huzza a rövidesbet.

Brünn városában ugyanis megjelenik egy „Central-Blatt für die Mährischen Landwirte” című lap, melynek a czimlapjáról megtudjuk, hogy ez a morvaországi német gazdasági egyesületének és egyuttal azok szövetségének, továbbá a morvaországi gazdasági tanács német osztályának — organuma. Ezen havonikt kétzer, 8000 példányban megjelenő lap első oldalán vastag betűkkel még mindig a következők olvashatók:

Zur Beachtung!

Kauf keine ungarischen Schweine! Bei Einschleppung der Schweinepest wird keine Entschädigung gezahlt, und werden die Schweinebesitzer noch ausserdem gestraft!

(Figyelmeztetés!) Ne vegyetek magyar disznókat! A sertésvesz behurcolása esetén nemcsak nem kap a sertésbirtokos kártalanítást, de még meg is büntetik!

Ezen szorgalmas figyelmeztetés hatásáról nincsen további, csak annyit értesülünk, hogy sem a magyar sertésüzialók között nem ütött ki mintá öngyökösségi járvány, sem a morva gazdák nem lettek általa okosabbak és gazdagabbak. Azt azonban tudjuk, hogy a magyarországi sertésüzialóknak azon része, mely Morvaországba irányuló — és tagadhatatlanul számottevő — hízítottés kivételét félti és látja ezáltal veszélyeztetve, nem hagyja csak enyhiben a dolgot, hanem megtörést keres éppen azon okból, mert míg magyar részről nem igazoltak és nem igazatnak a Morvaországból hozzánk bejövők vagyis beözönölő iparcikkek és áruk ellen, addig a morva gazdák se léjjenek olyan tere a magyarok ellen, mely a visszatörlest önmagában kihívja.

Egy tekintélyes mozgalom van ugyanis közszűlőben az iránt, hogy a magyar gazdák viszont foglaljanak állást a Morvaországból hozzánk bejövők hánna-árpa és más vetőmagyok, cukorzörépag, tenyészterest és tenyészujhok ellen, a kereskedők és gyárosok az osztrai és rosztai közén, az oberai tímó, a móttai grafit, az ólom és vasérczek és gyári termékek, a brünni posztó, a pamutárak, a schönbergi és zvitvaui czérna és vászonruk ellen, a hentesek és húsiparosok pedig — részben magyarországi sertésből is készített — morvaországi sonka- és hentesárujáról készítmények ellen.

Hízen éppen a magyar sertésnyestőknek, hízalóknak, húsiparosoknak van leg több okuk zogulódní a cseh- és morvaországi sertésnyestők és hentesáruyárosok ellen, mert ezek éppen nekünk ihéletleneknek köszönhetik sertésnyestésüknek és hentesiparunknak jövődalmát voltát, mert hiszen hozzánk sokkal nagyobb mennyiségű és értékű hentesáruyár jön be éppen Cseh- és Morvaországból, mint amennyit ők és értékét ami odairnyuló előérsztévitőlünk kitesz, nem más czikkörök és a forgalom egyéb részeiről ne is beszéltünk.

Epen a morvaok érné tehát és vágná meg azon karé, melyet ök felénk mutatgatnak, ha mi magyarok kezdenénk meg szakgyüleléseken és szaklapjainkban azon harczot, melyben ök oly jól példát mutatnak minékünk. Heylesen tennék tehát a több tanácsokat osztogató morva sógorok, ha bölcs okosság adná neknek tanácsokat, kik arra reászorulnak és megdöngölnék azt, hogy ha nálunk fölirtad egy ilyen mozgalom, ugy nem mi huznákn a rövidesbet.

Ne döbölözünk tehát botor jelszavakkal és ne usztuk egymást egymásra akkor, ha körökörül zűkűbebb válik az abroncs, mely mindnyájunkat szorit. Ne törjünk egymás haszná és boldogulása ellen a mai néhez viszonyok között, mikor mindnyájan szegények vagyunk! Gondolják jól meg tal a Lajtán, hogy elősborban Ausztria singly meg azt, ha mi szegényedünk és fogyasztóképeségünk csökken. Kevesebb morva sonkát és virsilt eszt, rosszabb brünni posztóban, silányabb schönbergi vászonban jár majd az a sok ezer magyar, akinek sertéselt a morva testvérek bojjották. Ekkor pedig a morvaországi hentesáruyárak sem lesznek oly jövődalmozók, a morva gazdák sertése is olesőbbé.

válk és a morvaországi „Central Blatt”-tól is elfordulnak hűséges olvasói, amiről *oly rosz tanácsokat osztogattak nekik oly sok ideig.*

D.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

— Rovatvezető: Cserhát Sándor. —

Vetőmagközvetítés.

Gyakran és nem ok nélkül panaszoknak gazdáink a miatt, hogy a fűmagvak természetesen izemükbe fel nem vehetik, mert ezek értékesítési viszonyai annyira kedvezőtlenek, hogy a természetű leg felrakolási egyenesen kizárják. A közvetítő kereskedőnek teljesen monopolizálja a vetőmagvak adás-vételét, s míg a természetű alig kap terményéért annyit, amennyit az előlított költségeket fedezi, addig ha vetőmagvakat beszerzünk kénytelen, azt csak nagy áron teheti.

Az a mióta jogos panaszok arra indították az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-et, hogy módot nyújtsa a természetűnek a szóbanforgó magvak természetűségei jóval kedvezőbb felrakolásra, annyi egyedül oly módon volt lehetővé, hogy ha a felesleges közbősé kizárásával a vetőmagot igénylő gazda szükségleteit közvetlenül a természetű gazdától szerezheti be, amely esetben amíg egyrészt az értékesítés kedvezőbbé tehető, a vetőmagot beszerzési kívánó gazda is az eddigelő elősőbb áron juthat megbízhatóbb és jobb árúhoz.

Hogy tehát a természetű közvetlenül a fogyasztóval hozassék összeköttetésbe, az OMGE, oly megállapodásra jutott a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”-vel, hogy ennek kebelében egy vetőmagközvetítő osztály létesíttessék, amely az adás-vételre két érdekelt ténnyő között lebonolytassa.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeteinek vetőmagközvetítő osztálya már mintegy másfél éve életbe van lépve és azt gazdáink kezdik is már felkarolni, felismerve annak előnyeit. Mint minden új intézmény, úgy ez is csak lassan tud magának utat törni, de azért az eszme mégis tért hódít a természetű körében. Földadat, ez az intézmény csak akkor fogja kellőképpen betölthetni, ha természetű munkor része igénybe is fogja azt venni. Éppen azért indokoltak és szükségesek tartjuk, hogy természetűnk figyelmét időről-időre a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kebelében működő vetőmagközvetítő-osztályra felhívjuk s annak lényegével megismertessük.

E czélból előbbiakban közöljük a vetőmagközvetítő-osztály üzletszabályzatát, kérve természetűnket, hogy azt saját és egyuttal gazdáink érdekeiben is igénybevevni sziveskedjenek.

Az *üzletszabályzat* lényegesebb pontjai a következők:

1. A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” elfogad megbízásokat különféle magvak eladására és vételére oly módon, hogy az eladott, illetőleg megvásárolt áru a természetű által közvetlenül szállítsák a vevőnek.

2. Czélja a közvetlen forgalom létesítése által az áruk előnyös értékesítése egyrészt, másrészt megbízható magvak jutányos beszerzése.

3. Az áruk értékesítése egészében, vagy részben létszám szerinti mennyiségben történik. 4. Az ajánlott áruból az eladott mennyiség megjelölése mellett gabonafélek, hüvelyesek és nagyobb magvakból 2 kilogramm, herékfélék, len, kenderből 1 kilogramm, fűmagvak és egyéb apró magvakból 500 gramm súlyú minta küldendő a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” címére.

5. Ezen mintát a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” a budapesti m. kir. vetőmagvisz-

gáló-állomás által megvizsgálattja s az árut ezen vizsgálati adatai alapján értékesíti.

6. A beküldött mintának megfelelő szállításiért az eladó szavatol. A beküldött mintának a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” egy évig megőrzi.

7. Minőségileg gyengébb szállítás esetén vevőnek jogában áll az értékeltőlönbezötet a magvizsgáló-állomás által megállapított hányad arányában levonásba hozni, továbbá az esetben, ha a szállítmány az ajánlati minta vizsgálati adatainak nem felel meg, az átvételét eltekinteni. Ezen utóbbi esetben eladót tartozik a szállítási díjat s felmerült költségeket vevőnek megfizetni.

8. A minta szerinti minőségűtől használati érték tekintetében 5%-nyi eltérés nem kifogásolható.

9. Feladott mennyiség értékesítésére vonatkozó megbízás mindaddig kötelező, míg az egészben, vagy részben vissza nem vonatik.

10. Oly természetűtől, a kik több ízben a mintától elérő magot szállítottak, a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” áru értékesítésére el nem fogad.

11. Herékfélék csak az esetben képezhetik forgalom tárgyát, ha arankekamentes állapotban és valamely m. kir. áll. vetőmagvizsgáló-állomás által leplombezötöt zsákokban hozának forgalomba. Nem arankekamentes magot a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” tisztására és értékesítésére elfogad.

A tisztásra, szákbeseződésért és az arankekamentesség bizonyítól plombozás eljárás díjait mértékárúknak 4 korona fizetendő. A varratlan lenűk és kúllés zók ára 2 korona.

Raktárdíjat és tübiztosítást a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” nem számít.

12. A vevő az áru megérkezése után legkésőbb három nap alatt tartozik az áruból a „mintavétel utasítás” értelmében több helyről vett és megkevert mintát a budapesti m. kir. áll. vetőmagvizsgáló-állomásnak Budapesti, II. Osztalpon, beküldeni s erről a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”-t haladéktalanul értesíteni. Ha a mintavétel elmarad, vagy nem az előirt szabályoknak megfelelően történik, az esetben vevő minden további kártérítési igényét elveszti.

13. A vizsgálat eredményéről a magvizsgáló-állomás által a beküldő fél, ugyszintén a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” is értesítendő.

14. Az elszámolást a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” éjti meg és állapítja meg a fizetési feltételeket.

15. Az elszámolás a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”-nek kéthetenként megjelenő árjegyzéke alapján történik és pedig a rendelés beérkezése napján érvényben levő árak szerint, kivéve, ha az eladó más árú szab meg. Nagyobb mennyiség vételénél azonban külön megállapodás történhetik.

16. A közvetítésért a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” 5% jutalékot számít, mely az eladót terheli s az elszámolásnál levonásba hozatik. A Nagyobb értéket képviselő mennyiségek eladásánál a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” engedélynyelket tehet.

17. A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” saját szükségletei fedezésére végeztet vevőknél felvehető, azonban ezen üzletek után jutalékot nem számítat.

18. Vitis esetekben a compromiss-bizottság ítél.

A compromiss-bizottság két tagját az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” elnöksége küldi ki, két tagot a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” nevez meg, ezek közösen elnököt

választanak. Amennyiben a tagok az elnök megválasztásában megengedése nem jutának, az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgatója elnököl Szavazategyenlőség esetén, az elnök szavazata dönt.

A compromiss-bizottságban csak oly egyének vehetnek részt, kik az elbírálandó ügyben érdekeltiséggel nem bírnak.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kőrösy Béla.

A XIX. őszi luxuslövásár díjazott állatai.

Az idei szeptember 27-től október 1-ig megtartott őszi luxuslövásár ismét bizonyoságot tett arról, hogy a magyar lőtényésztés, ha helytel-közeli nem is a régi nagyúranya haladást, de mindenesetre visszacsúszást sem mutat. Az évenként tartani szokott luxuslövásárok látogatott meggyőződhetek erről, mert az anyag, amit ez alkalommal tenyészítőink felhoznak, kétségkívül jónak mondható. A vétékvedig ingadozása nem is annak tudható be, hogy talán rosz, rosszabb, vagy jobb lovak vannak előadásra kínálva, hanem egyrészt annak, hogy mai napig, amikor sok mindről le kell mondania a gazdáink, a mit régebben, mondjuk kényelmére, vagy épen fényezésre megengedhetik magának, ma kevésbé teheti; másrészt, mert a tenyészők kevesebbet tudván eladni, azzal akarják kárpótolni, a lőtényésztést leírni, hogy az anyag, amely adandó alkalmakkor nagyon sokat megengednek, az anyag, a kik felvették árt. Természetes, így a vétékvedig nem lehet olyan, mint a régebbi luxuslövásárokban, a mikor ugyanilyen minőségű lovak mint ma, előcsobban is lehetett venni. Az idei őszi luxuslövásár forgalmát tekintve, a hol 318 felvettől 10 közül 94 kelt el, ez az átlag, egy lőtényésztés, a koronás volt eredményben nagyjából fényesnek nem mondható, de ezára a jó anyagnak. Átlagban egy hirtős-lővé 444 ft szék ár, de látva a 36% gadjáját cserélő lovat, inkább amellett kellene állást foglalunk, hogy kisebb átlagánál nagyobb forgalom volna a realis vásári eredménye a luxuslövásárokban. Vevőkben nem volt hiány, de milyen vevők voltak ezek? Idegenek is, hazaiak is, akik feljöttek, mert hiszen luxuslövásáraink hirt nem kiesz. De szólnék is a legutóbban családva távozók, azért, mert a nekik tetsző lov ugyszintén megfizethetetlen volt. Ennek megtérteni nem volna szabad a reméljük, hogy jövőre a luxuslövásárokra állatok felhozó gazdáközönység méltányos árakat fog szabni lovaikról. Ne akarjunk egyszerre nagyot, lassan, kitartással hódítsunk meg a vevőközönységet s a külföldieket, majdan, ha azok ránszoknak, szivesen meg fogják adni a nagyváltó árakat.

Ami az idei őszi luxuslövásár díjazásait illeti, ezekről a „Köztelek” régebbi számaiban részletesen beszámoltunk s itt csak az első díjazott kiemeltetett lováról mondunk el röviden egy-két szót, egyuttal képeket is bemutatva a díjazott négyes, kettős foglatokat és háta lovát.

A *négyesfogató* első díjazott *Jankovich-Béán* Elemér lipizai négyese nyerte (263. ábra). A négyesben 3 kanca és 1 herét együttesen 4 éves, kettős Neopolitano és teltő Maestoso-ivadék.

A *kettősfogató* első díjazott *Kornblith István* két angol félvér heréltények juttat (284. ábra), amelyek egyenként 4½ évesek, 180—180 cm. magas melegek.

A *hármasfogató* első díjazott *Jeszenszky József* báró két angol félvér 5—5 éves kancaja nyerte (265. ábra), amelyek a vásáron el is kelték 2600 korona áron. Vevőjük *Fischer* Ede prágai lakos vevő.

A *hátsófogató* díjat *Schlesinger Samu* angol félvére nyert, amelyet 268. ábránkon mutatunk be.

263. ábra. Jankovich Béán Elemér lipizzai négyes fogata.

264. ábra. Korbuly István angol félvér kettős fogata.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A szőlő rothadása.

A szőlő többféle módon rothad s a szőlősgazdának a rothadás különböző nemeit ismernie kellene, mert a szerinti, hogy miféle apró gomba okozza a szőlő rothadását: más és más a rothadt szőlő értéke és használhatósága.

Nedves őszi időjárásnál leginkább a következő 4féle rothadást lehet a szőlőkben észlelni. 1. a *peronosporarothadást*, 2. az *ecetes-rothadást*, 3. a *Penicillium* (ecetpenész) vagy *zöldrothadást* és 4. a *Botrytis* vagy *szürke-rothadást*.

Dr. Müller-Thurgau a svédensei szőlőszeti tanintézet igazgatója, miután hangsúlyozza, hogy csakis a Botrytis rothadásban szenvedő szőlőt tanácsos borrá szűzni, a szőlő említett rothadásait egyenként a következőképen ismerteti.*

A *peronosporagomba* nemesak a leveleket és a szőlő virágzatát támadja meg, hanem megtámadja a bogyókat viselő firtét is. Ha a firtén a bogyók már csaknem teljes nagyságukat elérték s ilyenkor támadja meg azokat a peronospora, ugy e támadás következtében igen gyakran sajátágosan változnak el a szőlőszemek. Héjuk megkékül, majd elbarnul és megdurvul: bőrnemű lesz. Husuk is elbarnul, helyenként megkeményedik, kissé száraz és likacsos lesz. Az ilyenek az u. n. *bőrősbogyók* (Lederbeeren.)

*) Lásd a „Schweizerische Zeitschrift für Obst- und Weinbau“ című folyóirat 1884. évi 18-ik számát.

205. ábra. Schlesinger Samu angol félvér háts lova.

Ha e bogtyókat a peronoszpóra erősen megtámadta, úgy elhalnak, elszáradnak, teljesen; vagy azért, mert a peronoszpórogomba egészen felmetszi tartalmukat, vagy pedig azért, mert a szőben forgó gomba behatol a bogtyó kocsiámbába is és ezzel elzárja a szőlőszemtől a tápanyagokat.

A *bőrösbogtyókon* nem látni semmiféle penészt; héjuk csak sajtóságon összeráncosodik, de felületén nem vesznék észre repedéseket.

Szüretelésnél a *bőrösbogtyókat*, ha nincsenek is még teljesen összeszáradva, ki kell válogatni. Hiszen lé alig van ugys bennük, s husuk vagy egészen izetlen, vagy kesernyés, kellemetlen ízű. Ha ki nem szednénk az ilyen bogtyókat a szüretnél, azzal csak borunkon rontanánk.

Elkerülhetjük, vagy legalább csökkenthetjük azt a kárt a mit a *bőrösbogtyók* okoznak akkor, ha szőlőinket a kellő időben, legalább kétszer és esetleg háromszor, gondosan bepermetezzük bordói lével.

A *bőrösbogtyóknál* sokkal károsabbak az *ecetes bogtyók*.

Ecetes izt leginkább a kékszőlők vesznek fel, vagy legalább ezeknél venni ki ezt az izt a legkönnyebben.

Az *ecetes bogtyókon* — s ilyenek néha nagyszámban találhatók egymás mellett a fűrtön — szintén nem látunk semmiféle penészedést, de színük nagyon el van változva. Kék helyett vöröses, néha csaknem téglaveres a héj.

Az *ecetes bogtyók* a duzzadásig teltek s ha leszedjük kocsiámbáikról, vékony héjuk rendesen megreped s zavaros, hig lé folyik ki

203. ábra. Jesezsény József bíró angol félvér jakker kettős fogata.

belülről, mely ezeket - e mellett másémi kellenemle szagot áraszt. S a minő szaga, olyan rossz az íze is ezekben a bogynokban.

Ha az ezetes bogynokat a görösö segélyével vizsgáljuk, belejűkben igen sok élesztő gombát, főleg a *Saccharomyces apiculatus* fajhoz tartozókat, találunk; e mellett találunk bennük sok ezetbakteriumot is.

Az élesztőgombák a szőlőlének levét lassanként erjesztik s a keletkezett alkoholt az ezetbakteriumok ezetté változtatják. De eme átalakulás mellett még egyéb átalakulások is végmennek az ezetes bogynokban, mert az élesztőgombákban és az ezetbakteriumokban kívül még másféle apró szervezetek is található bennük s bizonynyal ez utóbbiak működéséhez vezethető vissza az ezetes bogynok undorító szaga is íze.

Magától értődik, hogy az ilyen ezetes bogynokban nem szabad a cefzefébe kerülönki. Sőt nem szabad ezeket ahová a szőlőbűzben sok kevernünk, a melyet a fűrtök megváltoztatásánál, mint másodindult, külön szűrésre gyűjtöttünk össze. Az ezetes szőlőkell, a melyek leve undorító, nemcsak a must ízt, rotantánát meg, hanem a velük a mustba kerülő mindenféle apró szervezet határynosa befolyásolná az erjedést is és később különféle borbetegségeket vehetné meg alapját.

Amint már említettük, ezetes rothadásban legelőször a kék szőlők szovnednek, különösen nedves és meleg időjárásnál. Mivel a meleg nagyon előmozdítja az ezetbepedést, főleg a korántré kék szőlőfajták indulnak ezetes rothadásba, melynek példál a *burgundi kék*, különösen emek korai változatai, továbbá az *oportó*; de ráadásunk eme a betegségre a fehér és piros szőlőknel is, leginkább a korántré tömörtüfti fajtnak.

Sok esetben az ezetes bogynok héján nagy repedéseké válnak észre: ezeken a nyílásokon hatotak be bizonynyal a rothadást megindító élesztők és az ezetbakteriumok. De ezen apró szervezetek behatolására egy látcsík kisebb nyílások is alkalmasak, mert nem egyszer akadunk olyan ezetes bogynokra is, a melyek héja látszólag sértetlen.

Tartás eszközöségénél fogva a bogynok a melyek már csaknem megérték, tudvaleg az utolsó vízelvétel következtében szoktak megpedezni; de e mellett a nagyon tömött fűrtök belső bogynói megpedeznek az egymásra gyakorolt kölcsönös nyomás következtében is.

Általában a lazafürtű szőlőfajtáknál a megpedeztetés ritkább jeleség.

Az ezetes rothadás megállítására alig lehet valamit a szőlőszágra. Va már a bű bekövetkezett, nincs más hátra, mint szűrtetők az ezetes fűrtöknek nagyon gondos kielejtéseze.

Leggyakoribb a szőlő ama rothadása, melyet a *szürke szőlőpenész*, a *Botrytis cinerea* nevére gomba okoz.

Ki ne ismerné azokat a megbarbut, egészírke penészzel sirint bevont bogynokat, a melyekből csakugy porzik ki a dohos szagot árasztó penész, mikor az ilyen fűrtökkel telt puttona a kádba ürítik!

De mielőtt arról a legközelebbes szőlőpenésztől, a *Botrytis cinerea*ről elmondanánk a szélesége megérését, szűnjünk egy vele rokon jelenségről, amelyet a szőlőszádk nem igen szoktak megfigyelni.

Mikor a szőlőben a fűrtök rothadni kezdenek, a szürke rothadásban levő fűrtökön kívül elvívte találunk olyanokat is, amelyek bogynól nem bariák, hanem zennyves zöldesszaga vagy zöldesbarna szűnt ütöttek. Ezeket nem is szürke, hanem másféle penész levé, mely eleinte fehér, majd pedig kékes zöldösni, sűrű csomókat, gyept, alkot a beteg bogynok.

- Neve emek a penészek: *zöld ocselpenész*, *Penicillium glaucum*. A penészcsoomó zöld szine után ezt a rothadást egyszerűen *zöld-rothadásnak* nevezhetünk. Csakugy sok vidéken mindenféle olyan rothadást, amely a meg

teljesen érlelt, zöld fűrtökben szokott jelentekeni; *zöldrothadásnak* neveznek, akármielő gomba okozza is azt; így még az olyan rothadást is így nevezik, amelyet fiatal fűrtökön a peronospora okoz.

Azért csak jobb lesz a szőlőforgató rothadást *Penicilliumrothadásnak* s vele elölentben a szürke-rothadást *Botrytisrothadásnak* nevezni.

Adig, míg a *Botrytisrothadásban* szenvedő fűrtök leginkább bört adhatnak, a *Penicilliumrothadásban* szenvedő bogynok íze annyira dohos és émylógó, hogy az ilyen fűrtök már egyppár is elegendő ahhoz, hogy a mustot megrotassa, ennek értékét tetemesen leszállítja.

Különösen nedves őszer indának a bogynok *Penicilliumrothadása* s főleg azok, amelyek megpedeztek. Továbbá a nagyon beárymók s az alacsony lógó - tehát a legnedvesebb légkörben levő - fűrtök azok, amelyeket a *Penicilliumpenész* legelőbb és legjobban megtámad.

Az olyan szőlőszágra aki csak némi sűly helyezni a szőlőpenészt, legjobban cselekszik, ha a *Penicillium* bogynokat a legmagyobb szigorral kivágotja s félredobja.

Ami a *szürke* vagy *Botrytisrothadást* illeti, az ebben szenvedő bogynok érteke nagyon különböző a szerint, hogy a bogynok fejlődésük minő szakában támadta meg a *Botrytis cinerea* gomba, továbbá a szerint, hogy a rothadás megindulhat egészen a szűrtüggyé mind az időjárás.

A egészen érlelen bogynokra kevés körülmenyek között a *Botrytis cinerea* nem képes behatolni. Akkor azonban, ha ezeket a lógó verte meg vagy a *szőlőmoly* hernyója rágta ki, az érlelen bogynok is rothadásnak indul s róla a *Botrytisrothadás* a szomszédos bogynokra is áttáhal.

A egészeség és sértetlen bogynok annál könnyebben indulhatnak szürke-rothadásnak, mennél érettebbek. Így adig, míg az érlelen bogynok bű nélkül kiállják azt is, ha hosszú időn át csaknem naponta esik, az érett bogynok rothadni kezdenek már párnai esóre is.

A *Botrytis cinerea* az *ösi szőlőszék* alatt a korántré szőlőfajtáknál már erősen rothadnak akkor, mikor a kései fajtákon a rothadásnak még csak nyoma sem észlelhető.

Sőt az egyzölőfajtához tartozó tökékek közül is azokon rothad a szőlő elöbb, amelyek a fűrtök jobban megérték; vagy pedig ugyanannak a fűrték ama bogynói, amelyek érettebbek.

Müller-Turczon regib vizsgálataival kimutatta, hogy valamely szőlőfürtön azok a bogynok érnek meg legelőbb, amelyekben a legkevesebb a mag; így tehát legelőbb érnek meg az egy- és kétmagu, legkésőbb a három- és négymagu szőlőszemek. Ezen az alapon azt is észlelhetjük, hogy az egymagu bogynok könnyebben rothadnak, mint a többmaguak.

Ha tehát valamely szőlőbogyó, amely egyfajtával van betelítve, azt tapasztaljuk, hogy a nedves időjárás következtében a szőlőfürtök egésze, mondjuk fele, rothadásnak indul, vagy megrothadt: akkor meg lehetünk arról is győződve, hogy ez a szőlőnek jobbk, érettebb fele és nincs más hátra ilyenkor, mint huzamra szűrésni a rothadást, nehogy a rothadt szőlő még jobban megromoljon.

Az olyan szőlőfűrtök, amelyeket teljesen érlelen állapotban támadott meg a *Botrytis cinerea* és indított rothadásnak, akár a *szőlőmoly* hernyókének kivételében, akár a hosszasantartó eszközök következtében, természetesen még tovább nem jutnak az érésben.

Ha ilyen szőlő már érlelen volta miatt is alig ér valamit s az alatt a hosszú idő alatt, amely a szűrtelésig eltelik, még egyre silányabb válik, mert a *Botrytis gomba* azt a cselekyék czukrot is, ami benne volt, felémészti s e mellett olyan bomlásokat fogannosít, a melyek kellemetlen ízt és szaga anyagok keletkezésére vezetnek.

Azért az ilyen, a szűrtet idejére teljesen kiszáradt szőlőt, legelőbb félre dobnak. Ha ezt nem tennék s hozzakevernék a többhez, azzal a mustot nagyon megrotantánk, mert ez az összeszáradt szőlő a cefzefében megpuhul s belőle a kellemetlen ízű anyagok a mustba jutnak.

Ha a szőlőt félrelelen éri a *Botrytisrothadás*, akkor az, ha a szűrtet idejére teljesen elkésszu idő, egészen jól használható fel házibor készítésére. Az ilyen szőlőben nincs ugyan sok czukor, de viszont a savtartalom is csökken a *Botrytis cinerea* életműködése folytán, s így a szőlőforgató szőlő sima bort ad.

És ezekben a szűrtelésekor kiválasztott rothadt szőlőbű tanácsos a teljesen egészeségben nem egészen érett szőlőt is - melyet az elörsendő szőlőbű szintén kiválasztunk - hozzakeverni, s szűkéség esetén a mustot czukorral is feljavítani.

Ha a szőlő a rothadás előtt teljesen megérett, úgy belőle egészen jól, sőt száraz összeszűrt kűtűnő bort szűrtelőd, de természetesen csak akkor, ha a szűrtelőd olyan bogynok amelyek rosszemű rothadásban vannak, melynek az ezetes és penicilliumos, továbbá az egészen összeszáradt bogynok - gondosan kiválasztanak. Egyes kiválóan jó börtvidékeken az előbb említett rothadásban levő bogynokról azt mondják, hogy *nemes rothadásban vannak*, a belőlők szűrik a *Najna* mentés és Sautermentés (valamint Magyarország híresebb börtvidékén is) a kűtűnő, drágán fizetett asszuroborakat.

Sőt Svájczban is, a hol a szőlők kűtűjea kiváló borok nyeresére nem alkalmas, kedvező ösi időjárásnál szintén megcsik, hogy a szőlő nemesrothadásba indul, dacára annak, hogy a szőlő ottani nagyszemű, vékonyhéjú, gyorsan romló fajták, melyekből készik a nemes rothadást. Így Müller-Turczon felmenti, hogy a *vadenweileri* tanintézet 1893-i termései közül azt a bort fizették meg a legjobban, a melyet *Botrytisrothadásba* esett szőlőből készítettek.

Az olyan szőlőt, amely teljesen vagy csaknem teljesen érésben támadott meg a *Botrytis cinerea*, nem szabad rossz szemmel nézünk, mert a rothadás megindulása a nemes romló fajták terméskül kiválasztásának előnyös, másodrendű szőlőbű kevernünk. *Ha fehér bort készítenk*, a *Botrytisrothadást* mutató szőlőket egész bátran összevehetjük a teljesen egészeségbe, elörsendő szőlővel, csak azt ne feledjük el, hogy az ilyen cefzét mennél hamarabb ki kell préselünk. S mivel az ilyen bogyn nagyon könnyen megbarbutnak, az első lefejtésig nagyon óvnamk kell őket a levegőtől s az első lefejtésnél meg kell azokat erősen kenezünk.

De azt is megtehetjük, hogy a *Botrytis rothadásban* levő bogynokat egészen külön dolgozzuk fel, amidőn azután a teljesen egészeségbe szűrteljük.

Ha szürke borral telt szűrt, akkor a rothadt szőlők elválasztása az egészeséghezét okvtelenül szükséges is, mert az erjedésnél a rothadt bogynokból és fűrtzárakból a bort kellemetlen ízű anyagokat venne magába s viszont azok sokat vonnának el a bor vörös festőanyagából. E mellett a rothadt bogynokról hajlamó nyerne a bor megkeményítésre, a min, tekintve, hogy véres borok az erős kenezést nem szenvedik, nehezen lehetne segíteni. Azért legelőször szűrik, ha a jönetű rothadásban levő kékszőltű külön gyűjtjük össze, gyorsan kipréseljük s így belőlük fehér bort készítenk, amelyet azután megfelelő módon kezelünk.

De ha éppen akkorok, készíthetünk a szűrtelésekor a kék szőlők vörös bort a következő módon:

A rothadt szőlőt - amelyet az egészeségeseitől elkülönítettünk - gyorsan kipréseljük s betöltjük egy erősen megkeztett, még fűstlógó hordóba. Ezzel egyszer-mindenkorra elejét vetik a megbarbutásnak és másrészt elfojtattuk a must erjedését.

Már most, ha az egészséges szőlőből készült vörös bor eléggé kiejert és így a présbe került, ennek törkölyre ráöntjük a kőszett bor, mire ez az egészséges törkölyön szépen kiejert és megesszik. Ilyen módon az egészséges szőlőből jó minőségű vörös bort, a rohadó szőlőből pedig szintén vörös bort kapunk, amely ugyancsak középminőségű, de tartós bor.

Mivel a szőlő minden rohadása — tekintve egyes híres borközpontoktól — még a *Botrytis-rohadás* is, rendesen csak kárral jár, nagyban kívánatos lenne, ha a szőlő rohadását valamilyen módon el tudnánk kerülni.

Azok a kísérletek, amelyeknél a szőlőt különféle, a rohadást gátló anyagokkal bepermetezték vagy behintették — könnyen érthető okból — kellő sikere nem vezetett.

Mérsék eldönti is volna igazi, a gombákat biztosan elpusztító méregkel helyezni a szőlő fürtjét rövid idővel a szüret előtt? Bizony nem igen van reményünk ahhoz, hogy a szőlő rohadásával szemben gombaölő anyagokkal boldogulhassunk.

De viszont a szőlő megfelelő művelésével képesek vagyunk a rohadást némileg visszatartani.

Igy új szőlőtelepítéseknél — különösen nedves légkörü vidékeken — nagy súlyt helyezünk a fajták gondos megválasztására. A hazafürti vastagbűjú fajták nehezebben, a tömött-fürtű vékonybűjú fajták könnyebben rohadnak.

Ugyancsak az új ültetéseknel gondunk legyen a sorok irányának (lehetőleg az észak-déli iránynak) helyes megállapítására s arra, hogy kerülje a sűrű ültetést, minden tőkének elegendő időt adjunk. Mennél jobban éri a szőlő a nap s a szél melegítő hatását, annál későbbben s annál csekélyebb mértékben indul a szőlő rohadásnak. Különösen a kötöttebb, buja talajokban óvakodjunk a sűrű ültetéstől.

A kövér talajokat csak féltre trágyázzuk. Főleg kerüljük az erős nitrogéntrágyázást, mert ettől a fürtök korábban, nitrogénben gazabb lesznek s így a rohadásnak könnyebben hajlamosak.

Az évszén trágyázott szőlőben a rohadás a buja lombozat s ezzel egy a fürtök, mint a talaj nagyobb beárnakolása is tetemesen előmozdítja.

Nedvesebb fekvésű szőlőben nem szabad az istállótárgyát eltergetve a talaj felszínén hagyni, mert ez is siettet a rohadást.

Nagyon kedvezőtlen a szőlőre a gyomok elhatalmasodása s az is, ha a sorok között babot vagy mást termeszünk. Ezzel beárnyékoljuk a talajt, amelyet a nap nem melegíthet és nem száríthat fel eléggé. A gyom a szőlő körül nedvesen tartja a levegőt s az ilyen levegőben rohad a fürt legkönnyebben.

Ne ültessünk tehát a szőlő közé semmit s gyomláljuk a szőlőt, tartsuk tisztán egész a szüretig.

Mivel azok a fürtök rohadnak a legkönnyebben, amelyek a föld színére lógnak, s mert ezeket támadja meg leginkább az annyira káros *Penicillium-rohadás*: már a szőlő metészenél is a szalvessző kikötésénél gondunk legyen arra, hogy a nedves fekvésű szőlőben a fürtök ne lógnának alacsonyban. Összel pedig vízgyűjtessük át a szőlőket — sok alacsonyban fekvő szőlő könnyen feljebb helyezhetünk, ha a hajítás vagy a szalvessző kikötésénél megfelelőleg igaztunk.

Sokat tehetünk a gondos földmunkával is, minők a helyes *válogatás, beültetés, kónyaljás, csekésdés* és a zöld hajtások ügyes és gyakrabbi kikötése. Ha ezeket a munkákat jól végzik, akkor velük tetemesen elősegíthetjük az új nap jól éri a talajt, a fürtöket, s előmozdítja a szőlők szellőzését.

Nem egy szőlőgazda tapasztalta már, hogy az olyan szőlőben, amelyet többször is gondosan permeteztek, inkább rohad a fürt, mint a csak egyszer vagy hanyagul permetezett szőlőkben.

Ez csakugyan így is lehet, mégpedig két okból.

Először is a hanyagul permetezett szőlőben ész felé már sok levele észárradhat és lehullhat, mire a nap sugara a levegő jobban éri, előbb leszárítja a talajt és a fürtöket. Másrészt a nem eléggé permetezett szőlőben a fürtök hátra vannak az éresben s e miatt nehezebben rohadnak.

De épen ez utóbbi jelenség, meg az, hogy a hanyagul permetezett szőlőkben nemcsak a fürtök érnek lassan, hanem a hajtások is nehezebben érnek ki a minnek aljának fagyásig és a jövő évi terméketlenség lehet a következménye — azt hiszem, vissza fog tartani minden okos szőlőgazdát attól, hogy a rohadással szemben a szőlő hanyag permetezésével védekezjen.

Annak már inkább volna helye, hogy nedves ősszel maga a szőlőgazda ritkítsa meg a szőlő lombozatát, a felesleges, már nem dolgozó, elvált s másrészt az egészen fejletlen levelek leszedésével.

Sajnos eme munka rendszeres felkarolását gátolja egyrészt a munkahiány, másrészt az a bizonytalanság, hogy minő lesz az időjárás az őszekes folyamánab? —

M. Gy.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hatyra Ferencz.

Az emberek és az állatok gümőkórja.

I.

Az elmúlt nyáron az egész mivelt világot bejárta és mindenütt nagy felháttal keletkezett az hír, hogy Koch Róbert a tuberkulózis-bacillus felfedezője és ezzel ezen veszedelmes betegség okánaknak felderítője a Londonban tartott nemzetközi kongresszuson odanyilatkozott, hogy az emberek és az állatok gümőkórja nem ugyanaz, hanem oktanilag két különböző betegségre.

Feltűnő volt Kochnak ez az állatfogalomszerű megállapítása már azért is, mert husz év előtt épen ő volt az, aki azon az alapon, mert a szarvasmarhák u. n. gyöngykorjándjával azonos a bacillus taláta, melyet megelőzőleg az emberi tuberkulózis okozójának ismert fel, aminek köztelenül általános vallott felfogás, hogy a betegség emberről állatra s viszont átrághadhat.

De a legnagyobb érdeklődést keltette fel egy szakfőkérdés, mint az egészségügyi hatóságoknál, az új tan annál a mélyreható folyólsánál is, melyet az, hogy a betegség esetén, az emberi tuberkulózis elleni védekezés irányára gyomroghat. Mert ha igaz az, hogy a gümőkór nem az állat betegsége, akkor az embertől rekr. akkor szükségeseletem, mert indokolatlan azok az óvintézkedések, melyek célja megvédeni az embereket azoktól a veszélyektől, mely őket a gümőkórós állatokkal való érintkezés, valamint az ilyen állatoktól származó fertőzött tej és husvén az eddig általánosan vallott nézet szerint fenyegetik.

A kérdés tehát főképpen a közegészségügyi szempontjából bír fontossággal, ellenben — s ezt mindjárt itt hatáskör hangszóló — csak kevésbé, illetőleg csak másodsorban érinti a szorosan vett állategészségügyi érdekeit. Így új felfogása ugyanis épen semmit sem változtat azon a tényen, hogy a gümőkór az állatok körébe közvélten és közvetett ragályos úton terjed és hogy a ház állatok állományában évről évre rendkívül nagy veszteségeket okoz. Sőt azok a kísérletek, melyekre Koch mai véleményét alapítja, csak újabb és pedig teljesen megerősítő bizonyítékokat szolgáltatnak abban az irányban, hogy a gümőkórós állatoktól származó ragály és az azt ragály tartalmazó nyersternenyek, főképen a tejjel, a

felette veszedelmesek az állatokra nézve. Az ilyen ragály bejuttatása vagy etetése ugyanis minden esetben súlyos betegséget okozott a kísérletekre felhasznált állatokban.

Semmi kétség, meg nem győngített, sőt ellenkezleg csak még újabb bizonyítékokkal beigazolt tény tehát, hogy gümőkórós állatok fertőzik az egészségeseket úgy érintkezés, mint fertőzött nyersternenyek fogyasztása útján s amennyiben a betegség az állatok értéket fokozatosan csökkenti, az ebből a mezőgazdaságra háramló károsodás pedig, megfelelő védekezés hiányában a nyilon gazdasági szempontból gümőkór-elfolyó, akár csak a ragadós titűlőbe, sőt a nagyobb károk miatt még inkább, úgy mint eddig, ezentúl is egyik legfontosabb feladata marad az állategészségügyi rendszereknek.

Mindazonáltal a váratlanul napirendre jutott kérdés a mezőgazdasági érdekek szempontjából is légytel érdekel, amalfogya, mert közérő érti a tej és a husvén értékesését és ezzel egyes gazdasági üzemek jóvelmezőségét. Nem lesz tehát érdektelen, ha mai állászat en a helyen is röviden megismertjük.

Az emberi és az állati gümőkór azonoságában való hit eddig azon alapult, hogy a keteg embereken úgy, mint a beteg állatokban (első sorban szarvasmarhákban és sertésekben) a kóros elváltozásokat alak, festődés és a tenyészés módja tekintetben tökéletesen egyforma bacillus okozza; hogy a beteg emberekből és beteg állatokból kinyerhető készülő alaku és festődésű bacilluskok bejuttatása kisebb kísérleti állatokon teljesen azonos kóros folyamat időz elő; hogy az emberi gümőkórbacillusokból készített tuberkulin gümőkórós állatokon jellemző visszahatást okoz és viszont; végül pedig az azonoság mellett szóták még bizonyos statisztikai adatok is, melyek az emberi és az állati gümőkór előfordulása és terjedése között mutatkozó párhuzamoságra utaltak. Az első három pontban említett érvek ma is változatlanul érvényesek, ellenben új nézet merült fel az emberi és az állati gümőkór kölcsönös átjajthatóságát illetően.

Kísérleti útján azt az emberi gümőkórbacillusval már korábban is tübben (Németországban Puz, Amerikában Smith, Forthingham stb.) végezték az azon a kísérletekben, melyek szerint ragadó eredményt alak, vagyis már eddig is voltak, bár csekély számban adatok, melyek arra utaltak, hogy az emberi gümőkór nem, vagy csak nehezen átjajható az állatokra. Ezeknek a ragadó kísérleti eredményeknek azonban nagyobb jelentőséget nem tulajdonítottak; annyira általános volt a meggyőződés a két kóros alakok közötti azonoság felett. Midőn azonban Koch a jelen év nyarán, a londoni kongresszus általános ülésében, mint ünnepi szónok, a két kóros különbséget először nyilvánította, egyszerre világosra a legkélebbe nyilvánított keltette fel a kísérletekkel szembe érthetőbb, mert Koch fedezte fel annak idején a gümőkór okozóját és mindaddig ő is az emberi és az állati gümőkór azonos betegségnek tartotta vagy legalább is nem nyilvánított ellen eellenkező nézetet. Elve fel kellett tehát tételni, hogy igen nyomós okok késztethették őt nézetének megváltoztatására.

Ezek a kísérletek a ragadó ragadó eredményt voltak, melyeket Schür beírni állatorvosi főiskolán tanárul együtt az emberi gümőkórbacillusval nagyobb számu állaton, főképen szarvasmarhákban és sertésekben, végezt. A gümőkór elleni védekezés kérdéseivel általában foglalkozó előadásában ezeket a kísérleteket összegezte ismertette és ismertetésből itt közöljük a leghalványabb részét.

Bizonyos számu fiatal szarvasmarha, melyek tuberkulúra fogynaknak nem voltak és azért gümőkórtól mentesnek voltak tekintetköt, különböző módon befertőztettek emberi gümőkór esetéből származó gümőkórbacillusok tiszta tenyészeteivel; némelyek közülök titűlőveszes betegek köpötték kaplák közvetlenül.

Néhány esetben a gümőkör-bacillusokat vagy a köpetet a bőr alá, másokban a hasüregbe, ismét másokban a torkolati nyílásba fecsenkedtük. Hat állatot hét vagy nyolce hónapon keresztül majdnem naponta gümőkörös köpettel etettünk; négy állat ismétlenül nagy mennyiségű bacillussal lehetett be, melyet vízben elcsirve spray-el elporlasztottunk. Az összes tizenkét éves szarvasmarha közül egyetlen egy sem mutatott betegség tüneteit és mindannyian tetemesen meggyarapodtak súlyban. A kísérletek megkezdésétől számított hat-nyolce hónap múlva az állatok lelették. Belső szerveikben a tuberkulózisnak nyoma sem volt kimutatható. Csakis a befecsenkedtetés helyén képződött kis gennyes göcök, melyekben a gümőkör bacillusai is voltak mutathatók. Ugyanígy elváltozás találni akkor, ha elhalt gümözbacillus fecsenkedtetés a fertőzés iránt fogékony állatok bőré alá. Azok az állatok tehát, melyeknél kísérletek, tökéletesen úgy viselkedtek, mint ember gümőkör bacillusával szemben, mintha azok el lettek volna halva; vagyis teljességgel fogékonytalanok voltak irányukban.

Az eredmény egészen más volt, ha gümőkörtől mentes szarvasmarhán ugyanaz a kísérlet szarvasmarha-gümőkörön szenvedő állat beteg idejéből származó bacillussal végeztetett. Körülbelül egy heti lappangási időszak után az összes fertőzött állatok belső szerveiben igen súlyos elváltozások fejlődtek ki. Az eredmény ugyanaz volt, akár csak a bőr alá, akár a hasüregbe vagy pedig a vércsatorba történt a bacillusinjekció befecsenkedése. Magas láz lépett fel, az állatok lesoványodtak és elgyöngültek; némelyek közülük másfél, két hónap alatt elhullottak, mások három hónap múlva igen nyomorúságos állapotban lelették.

A halál után kiterjedt gümőkörös beszűrődések voltak kimutathatók a befecsenkedés helyén és a szomszédos nyirokcsomókban, továbbá elváltozott elváltozások a belső szervekben, nevezetesen a tüdőben és a lépben. Azokban az esetekben, midőn a befecsenkedés a hasüregbe történt, a szarvasmarha-gümőkörökön annyira jellemző gümös növedékek voltak jelen a csipeszen és a hashátyrán. Röviden: a szarvasmarha éppen annyira fogékony a bacillusra, mint ember gümőkör bacillus irányában, mint amennyire fogékony a tanaknak mutatkozott az emberi tuberkulózis bacillus irányában.

Majdnem hasonlóan éles különbség az emberi és a szarvasmarha-tuberkulózis között nyilvánult serteskellet végzett etetési kísérlet alkalmával is. Hat fiatal sertés három hónapon keresztül naponta ettek tödvészes beteg gümököpeivel. Hat más sertés ugyanannyi ideig naponta szarvasmarhatuberkulózissal származó bacillusokat kapott az eleséget. A köpettel etetett gümököpes sertések maradtak és szépen fejlődtek, ellenben azok, melyeket a marhatuberkulózis bacillusával etettek, visszamaradtak a fejlődésben és felelőrekk elhullott. Három és fél hónap múlva az akkor még életben levő állatok lelették és boncoltatták. A köpettel etetett állatokban a gümőkörök nyoma sem volt található, kivéve útmutató apró göbcskék a nyirokcsomókban és egy esetben néhány apró göbcske a tüdőben. Ezzel szemben azok az állatok, melyeket a marhatuberkulózis bacillusával etettek, kivétel nélkül (éppúgy mint a szarvasmarhákál végzett kísérletnél) súlyos gümőkörben betegedtek meg és a boncolás kiterjedt elváltozásokat mutatott ki nevezetesen a tetemesen megagyapodott nyak és belsőli nyirokcsomóiban, továbbá a tüdőben és a lépben.

A különbség az emberi és a marhatuberkulózis között nem kevésbé kifejezetten mutatkozott szarmarakál, juhokál és kecskékel végzett hasonló kísérleteknél, mely állatok véreibe a kétféle gümözbacillus befecsenkedtetett.

Tekintettel ezekre a tényekre, Koch feljogosítva érzi magát annak a véleménynek

nyilvánítására, hogy az emberi gümőkör különbözik a szarvasmarhák gümökörétől és hogy szarvasmarhákra át nem vihető. Mindazonáltal kívánatosnak véli, hogy ezek a kísérletek másutt ismételtessenek állat és ember, hogy állításunk helyességét illetőleg minden kétség ki legyen zárva.

Mint ebből az idézetből kitetszik, Koch az emberi és az állati gümőkör azonosságát fogadja el, az alapon vania kétsége, hogy kísérleteiben az emberi gümőkör bacillusra nem volt képes megbetegíteni azokat az állatokat, melyekben a szintén gümökörnek nevezett betegség elő szokott fordulni.

A több helyen megindított ellenőrző kísérletek elárolatolag tisztánzi fogják a kétségtelenül nagyon fontos kérdést, Koch főérvének értéke azonban már most is bizonyos fokig megvilágított.

Mindenekelőtt nem lehet elzárkózni azon kifogás elől, amelyet már az úles előző, Lister, közvetlenül az előadás után felhozott, hogy L. az állatokon végzett kísérletek nemleges eredményéből magából még nem lehet következtetni arra, hogy viszont az állatok gümökörjének bacillusra sem betegitheti meg az embert.

Dr. H. F.

(Vége köv.)

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: IJ. Szponz Pál.

Uj répmaghámozó-gép.

(Berger szabadalma.)

A répát, főleg pedig a cukorzépát, az utóbbi években egyre növekedő mértékben bántják a különböző betegségek, melyek közül elsősorban a *Phoma* és a *bakterioma*, továbbá a *Phytium* gomba által okozott betegségek jönnek fegyelmbe, mint amelyek néha száz meg száz holdi répvárost termesznek tönkre, ezeken kívül meg egyeb gombafajok is jelentékeny kárt tesznek a répában, részben ragyászá, részben barnává téve a leveleket a levélnyelket, miáltal azok működésük tökéletes végzésére képtelenné válnak.

Az újabb kutatások azt a körülményt hozták világosságra, hogy a betegségek csirái már a répmagban, helyesebben szöva a répmagban külső laza sejt-elemben fészkelnek, néha azonban a gombák belső, keményebb sejt-elemben is feltelődnek, sőt magát a tulajdonképeni magot is fertézik és így, amennyiben idővel fertőzött gümökökből csak beteg csirák fejlődhetnek — a kikelő növényben mindennemű betegséget, többek között a gyökérszűgőt és szivrohadtást is, előidéztek.

Ismerve e tény, nem szükséges bővebben magyarázunk, mennyire szükséges volna módját éteni annak, hogy a répmagot a fennebb vizelt különböző betegségek csiráitól megszabadítsanak.

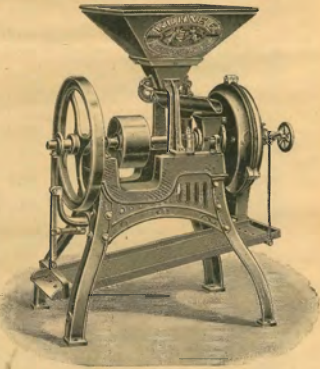
Evek óta tapasztalható is így irányú törekvések, ezeknek közös vonása, hogy *caudatés* által igyekeznek a répmagot a rajta lévő parazitáktól megszabadítani, így kénsával rézgáz-óddalattal meg karbolavoldalattal is tetek kísérletek. Az eredmény valamennyi eljárásnál egyforma: a betegségek csökkén ugyan, de nem oly nagy mérvben, hogy azt kielégítően lehessen tartani.

Ez a tapasztalat indította a magyar-óvári növénykörtani állomás arra, hogy a répmag hámozásával tegyen kísérletet a magnak a betegségek csiráitól való megszabadítására: az eredmény meglepő volt, a hámozott magból fejlődött csirák betegségek százléka lényegesen csökkent, elannyira, hogy az állomás vezetője Linhart tanár szaklapokban felhívta a répatermesztők figyelmét ezen kérdésre, igen ajánlatosnak véli, hogy megfelelő gép szerkesztessék, mely a

répmagot nagyobb mennyiségben és tökéletesen hámozza, mint az az alapvető kísérletek alkalmával lehetséges volt.

Az akadémiai gazdaság fiatal gépésznék kezdeményezésére Kühne E. gazdasági géppárra, hozzálatott egy é feladatnak megfelelő hámozógép szerkesztéséhez, melyet a 267. sz. ábrában mutatunk be.

A gép külsejében az ismert nagyon eredeti darálógéphez hasonlít; lényeges részeit két egy közös burokba foglalt egymással szemben álló tárcsák kefe képezi, melyeknek egyike általában van alkalmazva; a másik addig a gép főtengelyével sebes forgásra hozatik. A kefék erős acélsodronnyól állának és kiváló gondnal nagyon súlyos srgárcsárcsákba illesztve, ök végzik a gümökölynek hámozását, melyek a közepben bevezetve a gyorsforgás által nyert centrifugális erejük következtében a két kefe között áthaladnak és hámozott állapotban egy lengő száraúra kerülnek, mely a magokat a burók föredőitől és ezzel a betegségeket okozó bakteriumok legnagyobb részétől megszabadítják.

267. ábra. Berger-féle répmaghámozó-gép. J. J.

A géparatja alatt van egy kis szabályozható rózsa, mely a gümökölynek egyenesen és szárazsági fókuk meg a gép fordulatszámához mért mennyiségben való bomlását a kefék közé szabályozza; a két kefe egymástól való távolsága csavar és közikörök segítségével szinte szabályozható, úgy hogy azokat csak teljes elkopás után kellene kiváltani.

Szerfelte kívánatos volna, ha a répatermesztésnél foglalkozó nagyobb gazdaságaink, magtermesztők és magkereskedők már a legközelebbi évi felhasználatuk arra, hogy a védekezésnek ezen új módszerével széles alapon kísérleteket tegyenek; már csekély termési többlet is, amilyen pedig a kisbirtmervi kísérletek eredménye alapján minden bizonyval kiáltatható helyezéshez, kártpótlói fogja a termelőt az erre fordított költségekért és fáradságért.

Az új szabadalmazott répmaghámozógép, mely járnyával vagy bármely motorikus erővel hajtható, Kühne E. géppárra által 370 koronára árban szállítatik; a gép azonban az érdeklődőket arra kéri, hogy esetleges megrendeléseiket mielőbb, de okvetlenül a téli hónapok folyamán észközlőni sziveskedjenek. K. K.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

560. kérdés. Mily kedvezményre számíthat a gazda, ha a sűrű lakossági déli Záltól a Földönké, az amerikai kivándorlók folytán gyárakosvárt térszere csodákat akar várni? Kér-e engedélyt a családok és azok családtagjai menetéjénél a költözéskor ingóságok vasúti elszállításánál? Havá kell ez iránt fordulni? *D. Gy.*

561. kérdés. Miképen juthatnak egy közigazgatási hatóság által kiadandó bizonyítvány-formulárhoz? Nem végeztem gazdasági tanintézetet, így a gazdasági törvények értelmében az elsőfokú közigazgatási hatósághoz fordultam a czimkérésre vonatkozólag bizonyítványért, de hibba, mert az itteni elsőfokú közigazgatási hatóság még nem vette kézbe a múlt évben szentesített gazdasági törvényeket; az emellett nem tudja mily alakban állítsa ki a nekem szülő bizonyítványt? *B. P.*

562—64. kérdés. 1. Mi módon készítenéd a földvetésre a közönséges akácza magva, mikor szedened a mikor vetendó a mag? 2. Szőlőkarócsere és szőlőszőlő egy részlelet akácfával akarok beletelepíteni, minő távolság hagyandó az ültetésnél, vagy a sorok, mint a tövek közt, hogy résznit a területet jól kihasználjam, résznit a fahozamot lehetőleg gyarapítsam. Körülbelül 25 éves korban kerülne vágás alá. Az ültetőd csemetéim 3—5 éves iskolából kerülne ki.

3. Nagyobb mennyiségű 60—80 cm. (esetleg v. vastagabb) 11 törzű nyárfa kerül vágás alá, amelynek törzseit mi legelőbbek csak tűzre használhatnánk, kérdésén, volna-e olyan czég vagy vállalkozó, aki valamely műanyagok feldolgozatná (váru, teknő, avagy gyufakészítéshez) s így sokkal jobban értékesíthetné. Ha van, úgy kérek tölteni említést, valamint az is, hogy minő ár lehetne azémi egy 6—8 méteres hosszú törzsről, esetleg köbméterenként. *S.*

565. kérdés. Kérdem tudatni, hogy a vadgesztenye hol, hogyan és milyen állapotban értékesíthető? Ha lehet, becses lapjában is kérek helyet annak a kérdésnek. *Sz. I.*

566. kérdés. Tisztelettel kérem a Tekintetes Szekesszéköt, méltóságosk értesíteni, miképp lehetne helyet kiirtani köztetemenk az azt ellepő akácokból? A lakosok évenként több-ször tövestől kivágadják, de mindig újra sarjad, gyorsan felburjánzik, sűrű vadonná teszi a temető területét. *L. J.*

567. kérdés. Az ősz folyamán akáccsemetéket (kétéveset) szándékozom ültetni erdőkem. Mikor foghatnék az ültetéshez, hogy sikeres legyen. *K. J.*

Felelet.

Gazdasági munkások vasúti kedvezménye. (Felelet az 560. sz. kérdésre.) A gazdasági eselődéki alkalmazandó munkások, ha tiszteletben utaznak, a III. osztályban felárú jegyért kapnak. Ha jelentékenyebb számu család álltelepítéséről van szó: a földmivességi miniszterhez folyamodjan, hogy a vasutaknál az ingóságok átszállítására is eszközözzön ki kedvezményt. Tudomásunkkal még ilyen ügy nem fordult elő, de ha a szabályok a kedvezmény megadását egyenesen meg nem tiltják, azt gondolkul sikerülni fog a dolgot.

Bizonyítvány kiadása gazdasági czim viselőtökre. (Felelet az 561. sz. kérdésre.) Az 1900. XXVII. t.-cz. végrehajtására vonatkozó 1500/901. eln. sz. rendelet az ottani hatóság is megkapta. A bizonyítvány mintája az imént idézett rendelettel együtt kiadott 1501/901. eln. sz. rendeletben van közzéve. Ha a főszabályról ezekről a rendeletekről nem akar tudni, vagy csakugyan nem tud, tegyen Ön jelentést az alsópárnák vagy közvetlenül a

földmivességi miniszternek, mert az nem járja, hogy az április hóban kelt rendeletekről még október hónapban is azt lehessen mondani, hogy „nem veték közhöz“.

Akácmag vetése és szedése. (Felelet az 562. sz. kérdésre.) Az akácmag szedése ősszel mindjárt lombhullás után vagy később is történik egész telén át kézzel vagy hernyózó állval. Nagyon jól felhasználható szedése az iskolagyermeknek, kik itterentek fizetendő 10—15 kr. díjért megteszik. A szedett hüvelyeket megszártjuk, azután felig töltött zsákokban kicsepejtjük a tisztára rostáljuk.

Az akáccot csak akkor vetjük, ha esemetekeiből egy helyre kerül, hol rendszeres megkapdódiós tisztán lesz tartva, mert a hegymosodás ritkán rendkívül érzékeny a kelő csemeté s kimarad, ha nem gondozzuk. A vetést tavaszra jól késsre halasztjuk, mert a fagy iránt réseges, azért május közepe felé vessünk is, hogy hamar és egyenletesen keljen a mag, a vetés elől leforraszuk s az így előkészített magot vetjük el.

A leforrázás ekképen történik: az akác-magra forró vizet öntünk, de ezt mindjárt leresszük róla, azért legjobb szűzben keresztül. A vizet azután 60 percig hűlni hagyjuk s így ismét ráöntjük a magra s addig hagyjuk rajta, míg a mag felptogzik, illetve kihűlésig. *F. J.*

Ákácültetés térsége. (Felelet az 563. sz. kérdésére.) A 3—5 éves akácshangok a sorokban egymástól 1 1/2—2 méterre, a sorok egymástól 3 méterre ültethetők. *F. J.*

Nyárfa hasznosítása. (Felelet az 564. sz. kérdésére.) Az olyan vastag nyárfaikat legjobb kikétföldönözi csigányoknak adni, kik azt elég jól áron megveszik s azt csodálják, ha akárok a törzsekmetéi ki nem szedelték s nem jelentkezik még érték. Lehetne tán a temesvári EMKE gyufagyárhoz is kérdést intézni a fag megvételre ügyében.

Hogy mit ér az a fa ott, azt bajos így vaktában megmondani, mikor azt sem tudom a vágásnál melyik szélénél vannak azok a törzsek melyeket a faszűrésnél, kelenárokra közlekedési eszközök. Itt nálunk egy köbméter nyárfa a város közölcében vagy alföldi jómódu faszegény vidéken 3 ft 20 kr. és 3 ft 30 kr. között változik, ellenben hozzáférhetően távol erdőkben 1 ft és 2 ft 50 kr. között változik. Egy drb 60 cm. vastag, 8 m. hosszú rönk — 153 köbméter. Egy drb 30 cm. vastag, 8 m. hosszú rönk — 383 köbméter. Ezeket szorozza az egységárrakkal, megkapjuk az értéket.

Megjegyzem még, hogy a 30 cm.-nél vastagabb és azon alul levő fák köbméterenkénti értéke 20—30 kr. különbözetet tüntet fel, a vastagabb fa u. i. annyival drágább.

Földés János. Vadgesztenye értékesítése. (Felelet az 565. sz. kérdésére.) A vadgesztenye többi közölt keményítő készítésre is szokták használni, midlalt ezen nehezen felhasználható szeg gyümölcs értékesíthető. A vad etetésére talán valamelyik vadtenyésztő erdőbirtokosunk nyujt be ajánlatot, a kínálatot ill. olvasva. A házi szarvasmarha vagy sertés kórosai ére miatt nem szivesen nyúl hozzá, élvezhető tehát, bármily silárditkeményezésen megszártva, megelőzve s más takarmánnyal keverjük. Kérdéstevő fordulhatna a budapesti magkeszkesdőköz, h. Mauthner Ödönöz vagy Ringbauerhez Zala-Egerszegrre, tén fedezék belőle magszűcselgetik.

Ákácfaírtás. (Felelet az 566. sz. kérdésére.) Azért oly áldott fa az akác, hogy helytől, avagy egyszer elfészeltetve magát bármily silárditkeményezésen megszártva, megelőzve s más takarmánnyal keverjük. Kérdéstevő fordulhatna a budapesti magkeszkesdőköz, h. Mauthner Ödönöz vagy Ringbauerhez Zala-Egerszegrre, tén fedezék belőle magszűcselgetik.

Az akáccot levágással csak még jobban szaporíthat, azt csak úgy írhatjuk ki végleg, ha a talajt jó melyen felásva, nemcsak a tus-

kókat, de a gyökereket is mind tisztára kiszűdjük, mert ha a gyökérnek csak egy kis porckajája marad benne, megint kihatás s behálózza, beürösíti az egész talajt, szokták némely helyen, állítólag sikerrel, tavasszal a nedv-kéreggel megmunkálni az akác kérgét le is nyuzni tőven s így ottahygni. *F. J.*

Ákácsemetéltetés. (Felelet az 567. sz. kérdésére.) Az ültetéshez most ősszel mindjárt hozzá lehet fogni, amíg a hideg csak engedi s a mint kitavasodik, folytatni s befejezni. Előösveny létesítéséhez legjobb ezeket csonkított csemetéket használni, melyekből ezret 400—500 csemetét magból nevelhetünk. Az ültetésről a földmivességi miniszterhez forduljunk meg, hogy a 30 cm. széles s megfelelőleg mély árokba 25—30 cm.-re egymástól felváltva hol a jobb, hol a bal árokpart szélére ültetjük a glédis csemetéket. Az így ültetett előösveny azt a következő évtől kezdődően évről-évre a szokásos módon visszanyessük. *Földes János.*

VEGYESEK.

Mai számmak tartalma:

OMEGA közleménye.....	Oldal
Művelődési gazdák a magyar serás ellen.....	1771
Vetőmagközvetítés.....	1772
Alattengedezés.....	1773
A XIX. évi luxusközlés díjazott állatai.....	1773
A szőlő rothadás.....	1774
Állategészségügy.....	1774
Az emberek és az állatok gumóirója.....	1777
Új repánghajó.....	Gazdasági gépészet.
Levélsekény.....	1778
Vegyesek.....	1779
Kereskedelem, tézede.....	1780
Szerkesztői üzenetek.....	1781
	1782

Szakatnaskozmány a fővárossal. Sok port vert fel már eddig is a fővárossal által készített új vasár és közigazdai szabványrendeletet, melyet annak idején részletesen ismertettünk. E tervezet most ismét időszerűvé lett, amennyiben a székes-fővárosi közigazdasági és közlemezési bizottság ugyanis egy albizottságot küldött ki kebelelő a szarvasmarha- és sertésátlakok és kizavagolások üzemi szervezete tárgyában áldott szabványrendeletet, melyet beható tárgyalással, E bizottság E. hó 8-án kezdi meg tárgyalásait, amelyekre a főváros tanácsa meghívta az érdekelteket is. E szabványrendelettel szemben felmerült aggályok és vélemények az összes érdekelteket tudomására hozták a főváros tanácsának. Így többek között az ÖMGE is terjedelmes memorandumot nyújtott rá azokra a hiányokra és érvelés-kedésekre, amelyek e tervezetben foglaltaknak s különösképpen a tenyésző gazdalközségek érték. Az e tárgyban folytatandó szóbeli tárgyalások folyamán kétségkívül igen lényeges módosításoknak fog alvettetni a tervezet, amnyival is inkább, mert a tervezet számos intézkedés tárgyában megmondatott a kormányrendeletbe illőkéző követeléseket alakjában egyszerűen elletbe sem volna léptethető, az ÖMGE részéről *Jeszensky Pá* tükör fog összeváltani a tanácsokmányban.

Ausztria és a fedezetlen határidőzet. Az osztrák Reichsrath bizottsága, amelyet a fedezetlen gabonahatáridőzet tanulmányozására küldtek, a következő követeléseket foglalta bele a közigazdasági bizottság elé terjesztett jelentésében. A mezőgazdasági terjesztéssel és lisszival való tözdeszerű határidőzetlet el kell tiltani, de úgy, hogy a határidőző szoló tényleges szállítási időt ezáltal kárt ne valjon; beállási kötelezések a termény-tözdekben előtöl ázletkekre egybe és kötelezettség elhatárolásának büntetőjogi áldozása; a termény-tözdekéket a földmivességi és keres-

kedelményi miniszteriummal kell alárendelni, a földmivélségi miniszterium tőszedbeszót és helyettes tőszedbeszót nevezzen ki; a választott bíróságok intézménye akként módosított, hogy az ilyen tárgyalásokon vizsgálót bírák előköljenek; végül a mezőgazdasági területek megfellemlésére vérvizsletet kell biztosítani a tőszde vezetőségében. — Az osztrák Reichsrath közgazdasági bizottsága november 7-én foglalkozott a fedezetlen határüldözet kérdésében kiküldött albizottság lenyegében fent-ebből jelentésével. Felsőállói *Gionelli* az osztrák földmivélségi miniszter is, a miniszter a fedezetlen határüldözet teljes körű helyre kiltatása, azért mert nézete szerint Magyarország nagyon csekély a hajlandóság a hasonló törvényhozási intézkedésekkel szemben. Már pedig, úgy mondja a miniszter, ha Ausztriában eltörölnék a fedezetlen határüldözet, Magyarország pedig nem, ennek az osztrák mezőgazdaság vallaná kárát. Utalt a miniszter a fedezetlen határüldözet piaczképzelet hatására is, amely azonban erkölcsi szempont. Kijelentette azonban a miniszter, hogy az árkialakulás ahogy a terménytőszde mai szervezete történik, nem kifogástalan. Az ebből származó bajok és panaszok elhárítására a miniszter a gabonátőszde melyre az ő reformját helyre kiltatásának nézetétől a porosz miniszter szerint fog megtörténni. A miniszter felhasználás kivül érdemes Dr. Licht beszéde. Szerinte az osztrák kormány általafoglalásnál elő tekintelőkivel vezéreltet magát, amelyek a Magyarországgal való viszonyból erednek. Dr. Licht azt hiszi, hogy a határüldözetek Ausztriában való betiltása hatalmas mozgalmat okozna Magyarországon, mely a magyar szabadelvű pártra is kihátna s abban szakadást idézne elő. E messzenemő következtetések indokolása a szókak adós maradt, mindamellett komikus érvelésből is kitetszik az az Ausztriában való közeli főfogás, hogy a fedezetlen határüldözetek Magyarország egész területén betiltásra válnak. Mint látszik tehát, bizonyos dolog, hogy a fedezetlen határüldözetlet odaát teljesen betiltják, vagy legalább is nagyon reformálják. Hogy nálunk mi lesz vele, az már egészen bizonytalan, megmarad-e ez a nemzeti terelés elleni merénylet, ami éhletetésünkön folytán azért, hogy az osztrákok erre hivalkozzanak.

A Magyar Országos Alkotótestvély-Egyletet 1901. november 12-án kedden, délután 6 órákor a m. kir. Állatorvos Főiskola sebészeti tanszékében szakulást tart, amelyen szakelőadásokat tartanak: dr. *Flóse* Béla és dr. *Morik* József; Bőrfelvezetés megszüntetése laprotamionálólban. Dr. *Hutya* Ferencz: A gumókör és a takonykör a szavattóság szempontjából.

Az angolok látogatásáról. Ugylátszik az angolok megelégték a magyar lukucepek abbéli szivességét, hogy hazai olcsó anyaggal lássák el őket s elvitették magukat Oroszországba, hol segítségükkel és közvetítésükkel mintegy 10,000 dróbt vásároltak öcs. 250—300 forint adtak hit egy lőért. A lovák egy része, valamint két hajókomandó a nyárlóban indult el Fiuméből, takarmányul hatvan magyar gabort zabot s órási mennyiségű vagon szénát vi-

vén magával. Nem volna szavunk az egész vásárlásból, ha nem úgy állana a dolog, hogy magyar kereskedők közvetítenek Oroszországnak is, de hát azt csak mégis jobb néven vehetünk fölök, ha első sorban ideháza nézünk szét, hol egy példát eladó lovakkal az elvesszük találhatunk is. Vagy talán ideháza 250—300 forint áron nem kaphatnának jó lovat. Meg vagyunk győződve arról, hogy jobbakat, mint Oroszországban.

Az Egyesült-Államok és a német vámtarifa. Az amerikai Egyesült-Államok is feszült várakozással várják a német vámtarifa tervezését a gabonáramok sem agasztják az amerikaiakat s mert úgy gondolják, hogy ez egyforma lesz minden nemzet irányában s akkor Amerika a versenyt nagyon kibirja öcsé természetével. Sokkal nagyobb az érdekelődés a husvámok iránt s ettől némileg tartanak is. Az előállatbevitelről már jó előre lemondtak s a vártól visszefelébe számították, itt is úgy, hogy ha a füstölőshubevittel Németország nagyon megszorítaná, akkor főgondjuk lenne szótt állapotban szállítani azt a német husfeldolgozó gyárak részére. Ami a várnak magasságát illeti, ettől nem félek, mert pl. *Chikagó*-én egy kg. sertésúsa ára néha 14—16 kr.-nál nem magasabb. Ezért szerint a igaz, hogy nem így van, mert azóta a gyárak kikötőzeteként jóval megemelték a husvámot, ez azonban csak kivétel. Bendes körülmények között az amerikai hus bármily magas várnak is kibir.

Gazdasági eseléd megjutalmazása. *Lonkai* Armin vesprémegyei nagybirtokos egyik cselekedjé *Szili* Pál bérés-gazdát a földmivélségi miniszter 48 év szolgálatának jutalmául ökövellett és 100 korona jutalommal tinte ki. Ez alkalomra *Lonkai* Armin egész pusztája ünnepi dísz öltött s a házigazda helyesen fogva fel a földmivélségi miniszter intencióját, egész cselekedjé részére szép ünneppelt rendezett s meghívta az egész megye előkelő gazdáit, hogy tanulogynak a miniszter cselekedjé kitüntetésének. — Az ökövellett és jutalomját *Fenyessy* Ferencz főispán szép beszédet kíséretében személyesen adta át a kitüntetésnek.

Állatkivétel Németországba. Miatán a mostani vámpolitikai viták során sürűn van szó Németországba irányuló állatkivételről, érdekel bírhat a nürnbergi cs. és kir. konzultus legutóbbi jelentésének következő passzusa: A konzultus kerületében (Oberpfalz, Regensburg, Ober-, Mittel- és Unterfranken, Aschaffenburg) csak Nürnbergben van állatbevitel, a melynek célzárja a közvágáhidon külön istálló állanak rendelkezésre. Oberfrankenben is volt kereslet ausztriai és magyar szarvasmarhára, de ott a fűszes bővőre szabott kontumáczió miatt az állatokon igen gyorsan kellett találni és ezért nem importáltak oda állatokat. A wüzburgi mászórosok testületé is konstalítja, hogy az év nagy részén át igen kevés a háziorhás és szükségese volna az Ausztria-Magyarországból való bevitel.

Külföldi borok beözönlése. Szűcsök eredmények is, de várakozásunkat eléggé kiélegítette, borunk van. Dacára ennek újabb és újabb híre érkeznek az idegen borok be-

özönléséről. A fűmél kikötőben mintegy százötvenezer hektoliter olasz bor felszikk, amelyekhez még vagy ötvenezer dalmáciai is jött. Útlejre pedig semmi kiltás. Hogy milyen határrnyrral van ez az eladatlannal beverő bor-mennyiség a magyar bortermelőcsk, azt nem is kell mondanunk. A mi boraink értékesítésé nagyban megakadályozza, mert az ilyen beverő ározásokat arra használják, hogy a magyar borok árát minél lejjebb szállítsák. Ez kért titrelművelni várjuk, hogy megszabadítsák a magyar gazdákat az olasz borvámklauzúlról, amely annál veszedelmesebb most, amikor Franciaország is azon van, hogy teremdék értéketlen borainak piacot találjon, követvén a monarchiától, hogy az olasz borvámklauzúlihoz hasonló kezdeményt adjon neki. No csak ez kellene még!

Anglia tojásbevitel. Anglia tojásbevitelére az 1900. évben 2 milliórd 25 millió 830,650 dróbt ért el 3,400,000 forint sterling vagy 135 millió korona értékben. Ezen exportban részt vevtek: Oroszország 1,109,533 font sterlinggel, Németország 1,016,000, Dánia 955,551, Franciaország 868,193 Belgium 737,453, és más államok 750,000 font sterlingel. Ez az egy cikiz az, amelylyl eddigelő a tengerentúli államok nem lepnek föl, mint versenyzők. Az osztrák szomoly tojásbeviteléről azonban már feléledni azt, hogy Németország csak mint közvetítő szerepel, a Magyarországot és Balkán-államok tojásai német csegről adtak jutnak az angol piacokra. Az az osztrák péld franczia csegről adtak. Legmegelőbb Dánia tojásbevitelének nagy emelkedése, amit annak köszönhet, hogy kitűnően szervezte a fűsítőcsk kivitelét 837 tojásbevitelre szervezte a tojás, amelynek szolid működése a dán tojás kivitelét megállapította és a termelőkre nézve a magasabb értékesítési ár elérése folytán jutalmazóvá is tette.

A kassai m. kir. gazdasági tanintézeté hallgatók gazdasági egyesülete október hó 28-án tartotta czévi alkalmat a közlegyelés *Sándor* III. éves hallgató elnökölésével. A választás mezejété után az elnök kihirdeti, hogy főjegyzővé egyhangulag *Móri* *König* Sándor II. éves, pénztárnokká *Sentpéteri* Sándor III. éves, gazdává szótöbbséggel *Martiny* Emil III. éves, algazdává *Féisz* Ernő I. éves, aljegyzővé *Balogh* Dezsi I. éves elnököt. *Sir* Béla II. éves hallgatók választást meg. *Vargha* Kálmán tanár té. elnök üdvözölvén az egyesület bejelenti, hogy már eddig is több pályakérdés érkezett be.

Magyar Királyi Államvasutak. Igazgatóság.

50682.

CV. szám.

Hirdetmény.

(Podgýász hához szállítási hivatal' a m. kir. államvasutak budapesti pályaudvarain.)

A m. kir. államvasutak igazgatósága a Budapest-keleti és Budapest-nyugati pályaudvarok közötti oldalon a közönség kérelmére Podgýász hához szállítási hivatal' rendezte be.

MAUTHNER ODÓN cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN,
VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-út 23. sz.

Vásárol: lóhermagot, luczernamagot, fehérheremagot, tavaszirepcezt, mustármagot, csibehurt, francia perjét, mezei komocsint, búkkönyt, lenmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levezetés a központi irodába: (VII., Rottenbiller-utca 33. sz.) intézendők.

Importált eredeti
angol kokos

kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,

VIII., Kálvária-utca 1. sz.

MAGYARON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HÍRNÉVŰ GYÁRTÓ ÉS
BRÄUSWETTER JÁNOS
SZÉGEDEEN
CS. ÉS LEI AKCIÓ-ROKÁSOK SZÉKÉ:
KROHNSMETER, és MŰ-ORÁK
FELTÁLLÁSOK ÉS BEMŰTÖTÉS
MAGYARORSZÁG ÉS EGYÉB
ÓRAK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPÉNZT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
HAVITÁSSAL 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.
KÉPEZŐ MŰVÉSZETI ÉS GYÁRTÓI ÉS KÉZMŰVÉSI ÉRTÉKELŐ

Actiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

ezelőtt **Goepfinger & Co.**

Weissenfels, Oberkrain.

Szab. aczélhordók.

A hordóban levő folyadék nem veszt el
súlyából kiszivárgás, felszivódás és
apadék által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzín, festékek, szpiritus,
olajok, alkáliák stb. részére.

„UDONSÁG”

Akárhát minden
kapható minden
kiszáraztatott
szab. aczél-
hordók.
Amerikai szabadalmazott
aczélláncok
forrasztás nélkül.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Elektrikus áram forrasztott láncok
mészázadák és iparszek. részére.

BECK és GERGELY

BUDAPEST, V. KER., Váci-ut 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK

RÚSTON-GŐZSEPELŐK

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK

GŐZEK

Haszonbérleti hirdetmény.

A felszeges uralkodó család alapítványai
részkevei uradalmaéhoz tartozó Tököl-község határában,
a Budapest—Haraszti—Ráczkevei helyiérdeki vasút mentén fekvő
715 hold 1539 ööl kiterjedésű szántóföldből álló
birtok

1902. október 1-től haszonbérbe adatik.

Ezen földbirtokból mintegy 300 hold új erdőirtás és körül-
belül még 100 hold istandó erdőterület.

Haszonbérleti ajánlatok a beígérendő évi bérzsz-
szeg 10%-ával **1901. évi november hó 30-ig az urad-
almi föltéttséghez Ráczkeven benyújthatók**, a
hol a bérletre vonatkozó egyéb feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve 1901. október hó 3-án.

A felszeges uralkodó család alapítványai részkevei
uradalmanak cs. és kir. föltéttsége.

4788

Magy. kir. államn. üztelvezetőség Szegeden.
35300/1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államnvasutak szegedi üztelvezetősége az 1902. évben esetleg a
további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezenm nyilvános
pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők: I. csoport kő és földmenny-
anyagok; II. csoport olladalmi fűl mért; III. csoport téglák; IV. csoport világítási,
kenési és tisztogató anyagok; V. csoport kőszén borenzési tárgyak; VI. csoport
fémemmi anyagok; VII. csoport aczél és vasemlék; VIII. csoport bélyegző festék
párnák; IX. csoport kelmék, bőr és kötőanyag; X. csoport vegyes anyagok; XI.
csoport lő és robbanó szerék; XII. csoport befűtési és melegvívvelő anyagok.
Az invenkint egy koronás okmányblyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve leg-
később 1901. évi november hó 15 déli 12 óráig a magyar kir. államnvasutak szegedi
üztelvezetőségnek anyagbeszerzési osztályához benyújthatók, vagy postán oda
beküldendők.

Ugyanezen időpontig átadandóak ugyanott a kötelező minőségű minták is
Bánatnény granitát az ajánlott anyag értékeknek 6/10-a legkevesebb 1901. évi
november hó 14. déli 12 óráig a szegedi üztelvezetőség gyűjtőosztályánál letendő
Szállítási névbe mtervűdek és kötelezők a 12228/06. sz. általános és az
egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módoszatok az ajánlati felhívásban
foglaltatnak, — mely az üztelvezetőségnekél és a hazai kereskedelmi és iparkam-
arától betekinthető.
Ezen ajánlati felhívás a szükséges ajánlati úrlapokkal az alírtott üztel-
vezetőségnek ingyen megszerzhető, vagy kívánságra postán megküldetik.
Szeged, 1901. év október hóban.

(Ütányomás nem díjazatik.)

Az Üztelvezetőség.

KRAMER LIPÓT BUDAPEST,

V., Akadémia-utca 10. szám.

A legutányosabb áron ajánli:

Olíva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot, kocsikenőcsőt, sürtített gépkenőcsőt, olvaszott szinifagygyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbotoleumot, fedőlakkot, zsákok, ponyvát, műtrágyát és minden e szakba vágó cikket.

Továbbá: **Disznósírt, szalonnát a legolesőbb napi áron.**

Szalonnáról lerázott főt.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálók.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

V. ker., Váci-körut 32. sz.

ajánlja

az őszi időnyre

a teljesen aczélből készült kiváló
minőségű reszei

SACK-rendszerű

egyetemes ekéit.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Magy. kir. Államvasutak.
14002/901. szám.

Hirdetmény.

A füzű vasúti jegy váltására jogosító igazolványok abból a cézből, hogy az 1902. évi idejékorán érvényesíthető legyenek, a magy. kir. Államvasutak igazgatóságához már f. évi október hó 15-étől kezdve bekiadhatók; az anyag jogosultak pedig, kik a folyó évben ily igazolvány birtokában nincsenek, de ilyen a maguk részére az 1902. évre váltani kívánják az igazolvány kiállítását ugyancsak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik. Nehogy tehát az igazolványok érvényesítését, illetve az újjak kiállítását a f. év utolsó hónapjára maradjon, a munkatorlódnak- és az abból származható késedelemnek elője vevő, figyelemfelkeltő az értekeletet, hogy saját érdekükben cseleksenek, ha az érvényesítés készítése, illetve az új igazolványok megszerzése iránt igazolványok, illetve fényképek és kezelői illeték fejében személyenként egy korona készpénznek a magy. kir. Államvasutaknak főpénztárába való bekiadása mellett, az előírt módon hivatali felsőbbségűkétől, illetve a jogosult nyugdíjasok bélyegtelensé folyamódványaihoz közvetlenül az aulított igazgatóság (Budapest, VI. Andrássy-ut 73-75. sz.) folyamódvának.

A nyugdíjasok a lakóhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által nyújtott minőségűket és azt, hogy díjazott tisztágot vagy fizetésel járó hivatal nem viselnek, folyamódványaikban igazoltatni tartoznak.

Az illetékes hivatali felsőbbségüket feltöltők, hogy az érvényesítést és az új igazolványok kiállítását kérelmezők igazolványait, illetve fényképeit a kezelési illetékek és a folyamódokról 2 példányban szerkesztendő mérvjegyzékekkel együtt, az amugy is nagy számú teremtő kérelmi megosztása szempontjából albitított igazgatóság-hoz minél előbb bekiadani sziveskedjenek. Egyttal közöljük, hogy az igazolványok határozomáinak 17 pontjában foglaltakhoz képest azon idő alatt, míg az érvényesítés véget behaladott igazolványok nálunk kezeletnek, azok birtokosai részére, előre nem látott utakra a bélyegtelensé folyamódvány alapján — melyben az, hogy az illető folyamódoknál igazolvány érvényesítés véget be van kölvő — a hivatali főnök által igazolando, a folyamódványban megjelölendő utvonásra felára menőjegyvel egyzert utra szóló igazolványok fogának vagy az aulított igazgatóság, mint ügyvezetőgeink által is kiadatt; megjegyezvén, hogy azok részére, kik a fent közölt esetben egyzert utra szóló igazolvány kiállítását kérelmezni emulastának, a rendszeres menetdíj megfizetése esetén, menetdíj visszatérítések semmi körülmények között nem fognak engedélyeztetni.

Végül figyelemfelkeltő mindazokat, kik arzékes évi igazolvány váltására költözve nincsenek, továbbá az arzékes évi igazolvány birtokosait is, hogy a saját részükre, illetve családtagjaik részére szükséges főára menőjeggyel egyzert utra szóló igazolványok kiállítására iránt minenkor idejében, de legkésőbb is 14 nappal terve vet utazásuk előtt folyamódvának, mert soronkívül az igazolványok csakis különös méltánylást érdemlő kivételies esetekben fognak kiadatt.

Budapest, 1901. október 1.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körut 52. szám.

Előre becsátva, hogy Sack Rudolf világhírt gyártmányai eredeti minőségben csak nálunk találha ó:

ajánlom közkeletűségű egytetemes és többvasú kénimen kívül sük és dobos talpra egyzertit különben alkalmas sorba- és szörva vető-gépeimet:

szecsakavagó-, répvavagó gépeimet.

Kész, járgány- és gözhatásra

járgányaimat — a jobbak és gyöbb

takarmánypároló

— készletekkel a minden egyéb gazdasági gép-

vel és eszközökkel.

Mindenről kímérő árjegyzék és kizsége

felvilágosítók.

Egy teljesen megbízható, a gazdaság minden ágában járható,

sok évi tapasztalattal bíró,

magyar-Ovári okleveles gazda,

kilgyoni állásánál fogva bármely igényeknek megfelelő

biztosítókat képes nyújtani,

ajánlkozok föltztsnek, gazdasági tanácsosnak vagy számvevő-

nek valamely uradalomban.

Czime a kiadóhivatalban.

4613

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Weiser J. C.

gazdasági gépgyár és malomépítészet NAGY-KANIZSAN

által ajánlatnak:

Egy és kétsvasu
aczélekék és ősz-
szes talajmivelő
eszközök

Szecsakavagó,

Répvavagó,

Körcsikamorzsolók,

Takarmánykamara-berendezések,

Teljes malomberendezések,

Egyes malomgépek és alkatrészek,

Öntvények saját vagy idegen minták után.

Árjegyzék szivesen küldeték.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

ACZÉL-SZÉLMÓTOROK

automatikus szabályozással szelőerő és szélirány után, teljesen felszerelve, dugattyúszivattyúval, javított vascső-vezetőrudazattal és vezetőrud-csapágyakkal

ára 320 korona

Hőlégszivattyú-gépek szagatlan petroleum-tüzeléssel; vízvezeték-csővek, szerelvények és mindennemű szivattyú-berendezések.

„AGRICOLA“ Tul. Schwarz M.

Műszaki Iroda és gépgyár.

4570

BÉCS, XX 2. Passetstr. 27. (f)

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútiállomás szomság.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Szőlővessző eladás.

Anyagi felelősséggel a szokvány-minőségért elad a haraszti-i 145 holdas szőlőuradalom

sima és gyökeres hazai vesszőket, fás- és zöldajtványokat, sima és gyökeres amerikaiakat, igen jutányos árban.

Készlet 3 millió, fajtisztaság és kifogástalan minőségért az uradalom szavatol.

Felvilágosítást nyújt, valamint árjegyzéket díjmentesen küld a

„Szőlészeti Intézség“

Duna-Haraszti, Pestmegye.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Legolcsóbb és leghatásosabb trágyázás.

A Cséry-féle szemétfuvarozási és feldolgozási részvénytársaság által a főváros területén összegyűjtött

rostált és compostirozott szemétrágya

előnyös vegyi összetétele és dús nitrogén, phosphor és kálciumtartalmánál fogva egy a

gabonafélék mint pedig **szőlők trágyázására kiválóan alkalmas.**

Az eddigi kísérletek eredményei bizonyítják a trágyaszor rendkívüli előnyeit.

A szemétrágya beszerzési ára nagy belértéke dacára **olcsóbb**, mint a természetes marhatrágya vagy bármely műtrágya.

Részletes árajánlattal és ismertető füzettel szívesen szolgál a kizárólagos eladással megbízott

MAGYAR KERESKEDEMI RÉSZÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Váci-körút 32.

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára
BUDAPEST, Kéztel-stre 6. sz.
Üző-út mellett.

gőzseplőkészletek

RAKTÁRON TART:

mindennemű modorvaság gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, restákat, székelt

szerszámokat, szerszámgyártó

Járgányos- és tisztító seplőkészleteket.
Raktáron tart: kijavított gőzseplőkészleteket, valamint az Elad. Magy. Gősd. gépgyáron készült új gőzseplőgarabátrákat. Csereszlepek kitételek. — Munkások árak. Lásd a Szocial. Füzeteket.

Acetylen-lámpák

rud- és pózna-, valamint kézi-, kert-, álló-, koozi-, oldal acetylen-lámpák kaphatók:

BÁRDI JOZSEF-nél, Budapest, VI., Gyár-utca 48. szám.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomasallak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kálmított.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Kosár FÜZET,

hámozott és hántolatlan állapotban vezsz a legmagasabb napi áron a

Sármezey-Széptaiui kosárgyára T-Szépfalo

bol

4954

mindenfélé export kosár kapható.